Obsah

Seznam autorů VI

Předmluva XIII

Úvod: Definice a náplň dětského zubního lékařství XIV

1 Historie dětského zubního lékařství 1
Jan Kilian

2 Vývoj orofaciální oblasti a zubů 3
Yvona Mazurová

2.1 Vývoj obličeje 3
2.2 Vývoj patra (palatogeneze) 5
2.3 Vývoj nosních dutin 7
2.4 Vývoj paranazálních dutin 7
2.5 Vývoj čelistí 8
2.6 Vývoj jazyka 9
2.7 Vývoj zubů (odontogeneze) 10
2.8 Vývoj periodoncia a alveolu 16

3 Anatomie hlavy, čelistí a dutiny ústní 19
Omid Moztarzadeh, Vlasta Merglová

3.1 Kosti lebky 19
3.2 Lebka novorozence 20
3.3 Svaly hlavy 22
3.4 Nervy hlavy a krku 24
3.5 Cévní zásobení hlavy 26
3.6 Lymfatické uzliny hlavy a krku 27
3.7 Cavitas (cavum) oris 28
3.8 Slinné žlázy 34
3.9 Kolemčelistní prostory 36

4 Anatomie dočasných a stálých zubů 39
Vlasta Merglová, Hana Hecová

4.1 Anatomie dočasných zubů 39
4.2 Anatomie stálých zubů 42
4.3 Rozdíly mezi dočasnými a stálými zuby 51

5 Prořezávání dočasných a stálých zubů, komplikace prořezávání 53
Vlasta Merglová

5.1 Prořezávání zubů 53
5.2 Prořezávání dočasných zubů 54

5.3 Funkční stadia dočasné dentice ... 54
5.4 Vývoj a prořezávání stálého chrupu ... 55
5.5 Vývojová stadia zubů ... 56
5.6 Komplikace prořezávání zubů ... 57

6 Komunikace s dítětem a jeho doprovodem v ordinaci zubního lékaře ... 61
Romana Koberová Ivančaková, Jiří Mareš
6.1 Zvláštnosti komunikace s dětským pacientem ... 63
6.2 Zvláštnosti komunikace lékaře s rodiči dítěte ... 63
6.3 Strach dítěte ze zubního ošetření ... 64
6.4 Dětská bolest ve stomatologii ... 65

7 Vyšetření dítěte v ordinaci zubního lékaře. Zobrazovací vyšetřovací metody ... 67
Vlasta Merglová
7.1 Vyšetření dítěte ... 67

8 Lokální anestezie ... 85
Vlasta Merglová, Romana Koberová Ivančaková
8.1 Lokální anestetika ... 85
8.2 Způsoby aplikace anestetik u dětí ... 88

9 Sedace při vědomí a celková anestezie ... 97
Vlasta Merglová
9.1 Sedace při vědomí (analgosedace) ... 97
9.2 Celková anestezie ... 102

10 Farmakoterapie u dětí a specifika pro zubní lékařství ... 105
Petra Rozsívalová, Pavla Pokorná
10.1 Část 1. ... 105
10.2 Část 2. ... 112

11 Zubní kaz u dětí ... 139
Romana Koberová Ivančaková
11.1 Etiologie zubního kazu v dětském věku ... 139
11.2 Epidemiologie zubního kazu u dětí ... 142
11.3 Mikrobiologie zubního kazu ... 143
11.4 Diagnostika zubního kazu u dětí ... 144
11.5 Zubní kaz v dočasné dentici ... 148
11.6 Zubní kaz ve stálé dentici ... 161

12 Onemocnění zubní dřeně ... 171
Romana Koberová Ivančaková
12.1 Endodontické ošetření dočasné dentice ... 171
12.2 Endodontické ošetření stálých zubů s nedokončeným vývojem kořene ... 178

13 Onemocnění parodontu dětí 189
Vladimíra Radochová
13.1 Rozdíly mezi parodontem dětského věku a dospělou populací 189
13.2 Gingivitida podmíněná dentálním mikrobiálním plakem 191
13.3 Lékově podmíněná hyperplazie gingivy 192
13.4 Onemocnění gingivy nesouvisející se zubním mikrobiálním plakem 193
13.5 Parodontitida 193
13.6 Mukogingiválním onemocnění/deformity 200

14 Onemocnění ústní sliznice 205
Romana Koberová Ivančaková
14.1 Herpetická gingivostomatitida 205
14.2 Multiformní erytém 206
14.3 Pyogenní granulom 207
14.4 Angulární cheilitida 208
14.5 Orální kandidóza 208
14.6 Traumatická stomatitida 209
14.7 Epulis 209
14.8 Recidivující afty 210
14.9 Anomálie jazyka a retní uzdičky 212
14.10 Hemangiom, lymfangiom 213
14.11 Orální projevy běžných infekčních chorob v dětském věku 215

15 Onemocnění slinných žláz 217
Daniel Hrušák
15.1 Vyšetření slinných žláz 217
15.2 Vrozené vady slinných žláz 217
15.3 Záněty slinných žláz 218
15.4 Retenční cysty slinných žláz 220
15.5 Sialolitiáza 220
15.6 Sialózy 220
15.7 Nádory slinných žláz 221

16 Systémová onemocnění a jejich projevy v dutině ústní 223
Romana Koberová Ivančaková
16.1 Astma 223
16.2 Kardiovaskulární onemocnění 224
16.3 Nefrotický syndrom 225
16.4 Hypofosfatázie 225
16.5 X-vázaná hypofosfatemická křivice 227
16.6 Diabetes mellitus 228
16.7 Celiakie 229
16.8 Crohnova choroba 229
16.9 Cystická fibróza 230
16.10 Krvácivé choroby 230
16.11 Trombocytopenie 231

16.12 Neutropenie 232
16.13 Epilepsie 232
16.14 Pacienti s nádorovým onemocněním 233

17 Vývojové a získané poruchy zubů a tvrdých zubních tkání 235
Vlasta Merglová, Romana Koberová Ivančaková
17.1 Vývojové anomálie zubů 235
17.2 Vývojové anomálie tvrdých zubních tkání 249
17.3 Změny tvrdých zubních tkání způsobené zevními příčinami 261
17.4 Diskolorace tvrdých zubních tkání 264
17.5 Anomálie polohy zubů 265
17.6 Anomálie vývoje a prořezávání z hlediska časového 269

18 Protetické ošetření v dětském věku 273
Romana Koberová Ivančaková, Pavel Krupka
18.1 Protetické ošetření v dočasné dentici 273
18.2 Protetické ošetření ve smíšené dentici 274
18.3 Protetické ošetření ve stálé dentici 277

19 Vývoj okluze, diagnostika ortodontických anomálií, ortodontická léčba 279
Magdaléna Koťová
19.1 Úvod 279
19.2 Význam a cíle ortodontické léčby 280
19.3 Etiologie ortodontických anomálií 280
19.4 Diagnostika ortodontických anomálií a vyšetření v ortodoncii 280
19.5 Vývoj dentice a okluze z ortodontického hlediska 284
19.6 Ortodontická léčba 286
19.7 Přehled indikací ortodontické léčby v dočasné dentici, v období výměny chrupu a u dospělých 291
19.8 Ortodontické aparáty 291

20 Dentoalveolární chirurgie u dětí 295
Daniel Hrušák, Vlasta Merglová
20.1 Souhlas s výkonem a právní aspekty 295
20.2 Druhy dentoalveolárních výkonů 295

21 Úrazy zubů u dětí 311
Romana Koberová Ivančaková
21.1 Epidemiologie úrazů zubů u dětí 311
21.2 Etiologie úrazů zubů u dětí 311
21.3 Vyšetření dítěte 312
21.4 Klasifikace úrazů zubů 313
21.5 Úrazy dočasných zubů 316
21.6 Úrazy stálých zubů 321
21.7 Poranění gingivy a ústní sliznice 334

22 Úrazy měkkých tkání dutiny ústní, obličeje a čelistních kostí 337
Daniel Hrušák
22.1 Stručný přehled obecné obličejové traumatologie 337
22.2 Poranění měkkých tkání obličeje 337
22.3 Poranění obličejového skeletu 339
22.4 Diagnostika obličejových poranění 342
22.5 Specifické aspekty poranění obličeje u dětí 343
22.6 Zlomeniny obličejového skeletu u dětí 344
22.7 Syndrom týraného dítěte 345

23 Záněty v orofaciální oblasti – lymfadenitidy, osteomyelitidy, kolemčelistní záněty 347
Daniel Hrušák, Vlasta Merglová
23.1 Onemocnění lymfatických uzlin u dětí 348
23.2 Osteomyelitidy čelistních kostí 352
23.3 Kolemčelistní záněty 355

24 Cysty čelistí a obličeje u dětí 359
Daniel Hrušák, Vlasta Merglová
24.1 Příznaky a vyšetření 359
24.2 Terapeutické možnosti 359
24.3 Dělení cyst 360
24.4 Vývojové odontogenní cysty 360
24.5 Vývojové neodontogenní cysty 362
24.6 Inkluzní cysty novorozenců a kojenců 363
24.7 Zánětlivé cysty 364
24.8 Retenční cysty slinných žláz 364
24.9 Cysty měkkých tkání na krku 366
24.10 Solitární kostní cysta 366

25 Onemocnění čelistního kloubu 369
Daniel Hrušák
25.1 Rozdělení poruch temporomandibulárního kloubu 369
25.2 Etiologie poruch temporomandibulárního kloubu 369
25.3 Vyšetření 369
25.4 Léčba 370

26 Nádorová onemocnění orofaciální oblasti v dětském věku 373
Daniel Hrušák
26.1 Diagnostika 373
26.2 Stručný přehled orofaciálních nádorů u dětí 374
26.3 Onkologická léčba 377

27 Děti se speciálními potřebami ... 379
Romana Koberová Ivančaková
27.1 Poruchy autistického spektra ... 379
27.2 ADHD ... 380
27.3 Downův syndrom ... 381
27.4 Pacienti s mentálním postižením ... 381

28 Prevence zubního kazu u dětské populace ... 383
Romana Koberová Ivančaková
28.1 Základní rámec problematiky zubního kazu a jeho prevence v dětské populaci ... 383
28.2 Léčebně preventivní a profylaktické metody ke kontrole progrese kazivých lézí ... 383
28.3 Analýza rizika zubního kazu ... 384
28.4 Individuální plán preventivních opatření ... 386
28.5 Výživa v prevenci zubního kazu ... 387
28.6 Hygiena dutiny ústní ... 389
28.7 Fluoridy v prevenci zubního kazu ... 393
28.8 Bangkokská deklarace ... 396

29 Akutní stavy u dětí ve stomatologické praxi ... 401
Lukáš Eimer
29.1 Anafylaxe, alergická reakce ... 401
29.2 Požití cizího tělesa ... 402
29.3 Aspirace cizího tělesa ... 402
29.4 Toxické účinky anestetik ... 403
29.5 Mdloba (synkopa) ... 403
29.6 Křeče ... 404
29.7 Psychogenní stavy ... 404
29.8 Hypoglykemie ... 404
29.9 Doporučené vybavení (nikoliv povinné) stomatologické ordinace pro řešení akutních stavů u dětí ... 404

30 Kardiopulmonální resuscitace dětí ve stomatologické praxi ... 407
Vlasta Dostálová
30.1 Etiologie srdeční zástavy u dětí ve stomatologii ... 407
30.2 Anafylaxe ... 411
30.3 Hypoglykemie ... 412
30.4 Základní resuscitace dětí do 18 let ... 413
30.5 Vdechnutí cizího tělesa ... 416

Seznam zkratek ... 419

Souhrn ... 422

Summary ... 423

Rejstřík ... 425